paměť národa

Příběhy našich sousedů v kresbách a fotografiích

Pohled do minulosti prostřednictvím obrazu

Didaktický koncept a texty: Dagmar Erbenová
Editace: Jana Háková, Magdaléna Benešová
Textová korektura: Lydie Boháčová
Ilustrace: žáci zapojení do projektu Příběhy našich sousedů ze základních škol v Karlových Varech
Grafická úprava a sazba: Tereza Hanková
Odborné konzultace: Klára Smolíková

Vydalo Post Bellum, o. p. s.

Příběhy našich sousedů v kresbách a fotografiích

Pohled do minulosti prostřednictvím obrazu

Pohled do minulosti prostřednictvím obrazu
(kresba a fotografie)

Držíte v rukou již druhou publikaci společnosti Post Bellum, která vznikla v rámci projektu Příběhy našich sousedů na Karlovarsku (**pribehynasichsousedu.cz**). Autoři jednotlivých výstupů, ze kterých publikace vychází, nejsou profesionálními historiky nebo publicisty. Jsou to děti, které se v projektu Příběhy našich sousedů během několika málo měsíců pokusily natočit vyprávění jim blízkého pamětníka, jeho příběh zpracovat a interpretovat tak, jak ho samy pochopily.

Práce, které jsou námětem této publikace, byly zpracované formou grafického románu nebo jako fotografická alba. Proč právě takto? Kresba a fotografie na rozdíl od holých faktů umožňují nahlédnout do minulosti z jiných úhlů. Dokážou zachytit radost, strach, obavy, hněv, pochopení. V neposlední řadě obraz pomůže i v pochopení důsledků, které události měly. Didaktický potenciál takto zachycených a zpracovaných pamětnických vyprávění spočívá v možnosti využít je v rámci společenskovědních předmětů na základních a středních školách.

Čtyři kapitoly, které jsou do publikace zařazeny, představují čtyři historická témata 20. století prostřednictvím vzpomínek pamětníků (holokaust, vyhnání Němců, okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy a pozdní normalizaci). Zjištění, že čtyři lidé s tak odlišnou životní zkušeností žijí ve stejnou dobu v sousedství, může přinést žákům a studentům určitý aha moment o turbulentním 20. století.

Komu je publikace určena

Optika, s jakou se do minulosti dívají samotní žáci, je podle nás důležitým prostředníkem mezi autory práce a jejich vrstevníky, ke kterým především míří tato publikace. Vrstevnický pohled může být motivací pro samostatné studium a eventuální další práci jak přímo v hodinách ve škole, tak při volnočasových aktivitách žáků… Jsme si vědomi toho, že tento přístup v sobě může skrývat celou řadu nepřesností a někdy i zavádějících momentů. Zde je podle nás důležitá role učitele. Publikace mu nabízí celou řadu didakticky zpracovaných aktivit, které může využívat ve vyučování a rozvíjet jejich prostřednictvím u žáků kritický přístup k interpretaci historické skutečnosti.

Didaktické cíle

Didaktická práce v této publikaci je postavena na příbězích pamětníků. Ukazovat vybrané události 20. století skrze vzpomínky jednotlivce má značný didaktický potenciál. Žáci jsou nuceni konfrontovat pamětníkovo vyprávění s tím, co sami vědí z tzv. velkých dějin, a zjišťují, že historie je mnohovrstevnatá. Nenásilně tak získávají multiperspektivní pohled na dějiny.

Práce s pamětnickými příběhy navíc děti dokáže výrazně motivovat k zájmu o společensko–historická témata. „Zalidnění" velkých dějin konkrétními příběhy děti baví, na často silně emotivně zabarvený příběh pamětníka se snadno dokážou naladit. Poznávání příběhů a osudů pamětníků děti přirozeně přivádí k tomu, aby se na zážitky a vzpomínky ptaly svých vlastních příbuzných a známých, kteří danou dobu také zažili. V některých listech k této aktivitě žáky přímo vybízíme.

Publikace chce žáky vést ke kritickému zhodnocení konkrétní události a stejně tak i kritickému zhodnocení její dobové a soudobé interpretace. Chtěli bychom také, aby si žáci osvojili některé základní principy badatelské práce, jako je kladení otázek, vyhledávání a třídění informací, samostatné vyhodnocení výsledků a formulace závěru spolu s jeho prezentací. V publikaci žáci pracují přímo s pramenným materiálem, zejména s pamětnickou výpovědí. Tu žákům předkládáme ve dvou interpretacích – tak, jak ji zpracovaly děti pro portál **pribehynasichsousedu.cz**, a tak, jak s ní pracoval dospělý novinář v archivu **pametnaroda.cz**. Dětem se tak otevírá možnost srovnání a kritického zhodnocení pramene, mimo jiné s ohledem na to, s jakým záměrem vznikl.

Poslední cíl této publikace je zaměřen na vás, pedagogy. Rádi bychom vás motivovali k další práci s výstupy žáků. V tomto případě šlo o výstupy z projektu Příběhy našich sousedů, ale týž princip lze využít analogicky i pro výstupy jiných obdobných projektů. Pokud vaši žáci vytvořili něco zajímavého s didaktickým potenciálem, dejte jejich práci nový smysl!

Struktura publikace

Do publikace jsme vybrali čtyři příběhy, z nichž každému patří téma jedné z kapitol. Ty jsou dále vnitřně rozděleny do tří na sebe navazujících částí.

V části HLEDÁME INFORMACE se žáci seznámí s pamětníkem a jeho příběhem prostřednictvím skupinové nebo samostatné práce s weby **pribehynasichsousedu.cz** a **pametnaroda.cz**. Vedle potřebných informací pro další aktivity se zde žáci setkají z různými zdroji informací, jejich různou interpretací a potřebou kritického přístupu při další práci s nimi.

Druhá část PRACUJEME S INFORMACEMI obsahuje aktivity zaměřené na práci se zjištěnými informacemi v historickém kontextu s využitím žákovského výstupu.

Závěrečná část CO BY SE DALO JEŠTĚ VYPÁTRAT uzavírá dílčí aktivity shrnutím, otázkou k zamyšlení a dalšími náměty pro samostatnou nebo skupinou práci.

Tak jako je každý pamětnický příběh jedinečný, je jedinečné jeho zpracování. Jednotlivé kapitoly proto nejsou stejné co do počtu a formy dílčích aktivit. Nicméně naší snahou bylo využít žákovský pohled co nejvíce, především s ohledem na jeho potenciál vrstevnického pohledu a pochopení mnohdy velmi složité historické události.

Práce s weby

Při práci s naší publikací vám budou pomůckou především dva weby, které spravuje společnost Post Bellum. Jedná se o **pribehynasichsousedu.cz** a **pametnaroda.cz**. Jejich hlavním cílem je uchovávat a zpřístupňovat pamětnická vyprávění nejen odborné, ale i široké laické veřejnosti. Pro samotnou školní práci může být limitující, že obě webové stránky obsahují velmi mnoho informací a různorodého archivního materiálu, jejichž rozsah není primárně přizpůsobený pro potřeby školního vyučování. Zde počítáme s nezbytnou korekcí ze strany učitele, který by se měl seznámit s materiálem předem a pak podle svého uvážení práci rozdělit nejlépe v rámci skupin mezi jednotlivé žáky. Neměl by také zapomenout je před vlastní prací upozornit na klíčové pasáže či dokumenty, či naopak doporučit, které části je možné při práci přeskočit, aniž by utrpěla její hodnota. S ohledem na tyto skutečnosti jsou voleny i vstupní aktivity v každé kapitole této publikace.

Inspirace pro práci s publikací

Ke každé lekci patří seznam klíčových slov – najdete je hned na další stránce. Navrhujeme vrátit se k těmto pojmům v závěru lekce a znovu je se žáky projít. Mohou sloužit jako zápis z hodiny do sešitu.

Publikace vám může sloužit jako inspirace pro následnou práci s výstupy, které žáci během nejrůznější projektové práce vytváří. Nápady, jak na to, jsou shrnuty na další stránce.

Poznámky k pracovním listům

Kapitola první / Jarmila Weinbergerová

Pro přiblížení tematiky holokaustu jsme využili některé části z grafického románu žáků ze Základní školy J. A. Komenského v Karlových Varech, ve kterém zpracovali pamětnické vyprávění paní Jarmily Weinbergerové.

Cíle lekce
— žák vyhledává, porovnává a kriticky posuzuje informace
— žák porozumí mechanismu likvidace určité skupiny obyvatelstva
— žák reflektuje, jak se zážitek holokaustu projevil v životě konkrétního člověka

Popisované téma
holokaust

Klíčová slova
holokaust, druhá světová válka, arizace, konfiskace, židovské ghetto Terezín, nacisté, Židé

Aktivita k inspiraci v práci s žákovskými výstupy
chronologické řazení obrázků

Kapitola druhá / Berta Růžičková

Poválečným osudem německé menšiny v Československu se zabývali žáci ze ZŠ jazyků v Karlových Varech při zachycení vzpomínek paní Berty Růžičkové.

Cíle lekce
— žák vyhledává, porovnává a kriticky posuzuje informace
— žák se kreativní formou zamýšlí nad tematikou menšin a samotného pohraničí po odsunu původního obyvatelstva
— žák reflektuje příčiny a důsledky poválečného odsunu na obecné úrovni i v životě konkrétního člověka

Popisované téma
poválečný odsun

Klíčová slova
odsun, vyhnání, menšina, nepostradatelnost, sběrný tábor

Aktivita k inspiraci v práci s žákovskými výstupy
tvoření popisků k fotografiím/obrázkům, kresba obrázků k popiskům

Kapitola třetí / Milan Drbohlav

O zachycení vzpomínek na srpen 1968 se pokusili žáci ze Základní školy J. A. Komenského v Karlových Varech.

Cíle lekce
— žák vyhledává, porovnává a kriticky posuzuje informace
— žák odhaluje motivace k jednání jednotlivců v historicky vyhrocené době

Popisované téma
vpád vojsk Varšavské smlouvy do Československa

Klíčová slova
okupace, Varšavská smlouva, intervence, srpen 1968

Aktivita k inspiraci v práci s žákovskými výstupy
dokreslování obličejů (výraz), dopisování bublin, dokreslování obrázků

Kapitola čtvrtá / Vladimír Rams

Lekce vznikla na základě práce žáků ze ZŠ a MŠ Regionu Karlovarský venkov.

Cíle lekce
— žák vyhledává, porovnává a kriticky posuzuje informace
— žák rozumí historickým situacím z pohledu různých aktérů
— žák zkoumá motivace jednotlivých aktérů a rozvíjí svou empatii

Popisované téma
konflikt s režimem v pozdní normalizaci

Klíčová slova
SNB, perzekuce, socialismus,normalizace, VONS

Aktivita k inspiraci v práci s žákovskými výstupy
prohloubení vcítění se do motivace postav – hypotetická reakce jednotlivých postav na určitou situaci

JARMILA WEINBERGEROVÁ

Nebrečet nad rozlitým mlíkem

Hledáme informace

Nejprve si budeš muset dohledat potřebné informace. Najdeš je na stránkách **pametnaroda.cz** a **pribehynasichsousedu.cz**. Do vyhledávače stačí zadat jméno a příjmení pamětníka. Jak budete s weby pracovat, se dozvíš od svého vyučujícího.

1. **Do připravených políček doplň informace, které jsi zjistil. Našel jsi na obou webech stejné informace? Pokud ne, zamysli se nad tím, proč tomu tak je.**

pametnaroda.cz

pribehynasichsousedu.cz

shodné informace:

rozdílné informace:

Kterým pojmům jsi nerozuměl? Zeptej se svých spolužáků ve skupině. Pokud si nebudete vědět rady, určitě vám pomůže váš vyučující.

Pracujeme s informacemi

2. **Pokus se vysvětlit význam spojení „nebrečet nad rozlitým mlíkem“. Podtrhni z následujícího výběru ta spojení, která mají stejný nebo podobný význam.**

Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá.

Kam vítr, tam plášť.

Neházej flintu do žita.

Naděje má hluboké dno.

Žádná kaše se nejí tak horká, jak se uvaří.

Naděje umírá poslední.

Má se jako prase v žitě.

Žádná píseň není tak dlouhá, aby jí nebylo konce.

3. **Nakresli kaluž a dopiš nebo dokresli do ní situace, kdy se paní Weinbergerové „rozlilo mlíko“. Proč jsi vybral právě tyto situace?**

4. **Pod zadáním jsou obrázky, které ti pomohou přiblížit způsoby, jak nacisté postupovali při likvidaci židovského obyvatelstva. Tvým úkolem nyní bude se pokusit seřadit obrázky tak, jak si myslíš, že se v praxi postupovalo. Do nachystaných rámečků dopiš čísla u obrázků.**

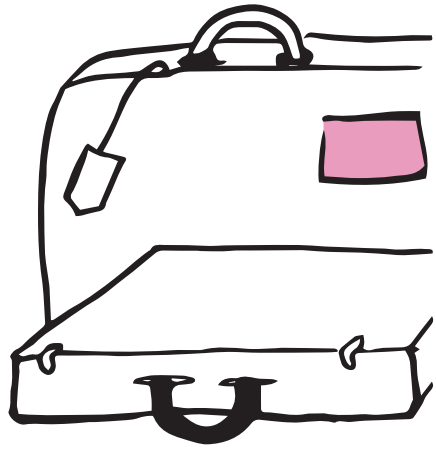

13.07.1940

ředitelství Vám oznamuje, že
Vaše dcera Jarmila Weinbergerová
žákyně 7.třídy, je podle výnosu
MSO počátkem roku 1940-41 z účasti
na vyučování ve zdejším ustavu
vyloučena. O tom Vás ředitelství
informuje.

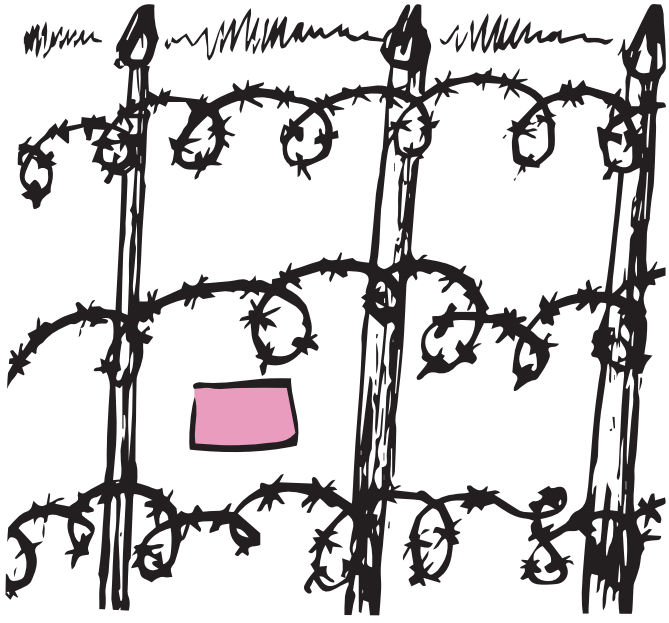

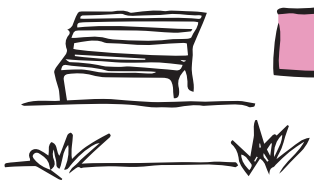

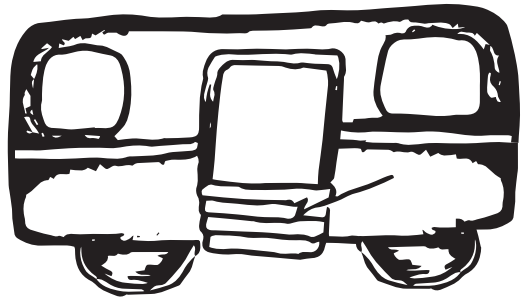

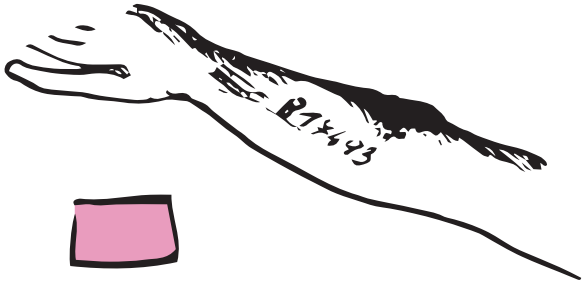

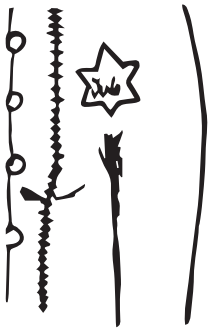

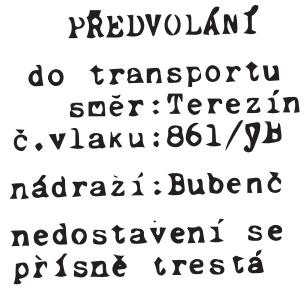

5. **Nacisté při likvidaci židovského obyvatelstva postupovali systematicky podle předem daných kroků. Daly by se také označit následujícími pojmy – přiřaď je ke správným rámečkům.**

označení – arizace – koncentrace – deportace – likvidace

Znovu si obrázky prohlédni a pokus se svými slovy vysvětlit, proč nacisté postupovali právě takto.

6. MALÉ SHRNUTÍ NA ZÁVĚR

Stejně jako ty i paní Weinbergerová měla spoustu plánů, co by chtěla vidět, co by chtěla zažít, jaké zaměstnání si vybrat...

Pokus se doplnit následující tabulku a porovnej možnosti a plány paní Weinbergerové se svými možnostmi.

KÝM BYLA A CO MOHLA	KÝM JSEM A CO MOHU (ASI BUDU MOCI)
Když jí bylo 6	
Když jí bylo 16	
Když jí bylo 17	
Když jí bylo 19	
Když jí bylo 21	
Když jí bylo 22	

Co překazilo plány paní Weinbergerové? Mohla to nějak sama ovlivnit?

Co by mi mohlo překazit moje plány? Mohu to nějak ovlivnit?

Co by se dalo ještě vypátrat?

7. Událostí, která vybočovala z každodenního života v terezínském ghettu, bylo divadelní představení opery Brundibár. Ne všichni se ale mohli premiéry v ghettu zúčastnit. To se týkalo i paní Weinbergerové. **Co bys jí o tomto divadelním představení vyprávěl?**[1]

Zamysli se nad tím, co mohlo takové představení znamenat pro samotné herce a ty, kteří se na něj přišli v Terezíně v roce 1943 podívat.

8. **OTÁZKA PRO ZAMYŠLENÍ**
Na závěr se znovu vrátíme na začátek této kapitoly. Dokázal bys nyní znovu vysvětlit životní motto paní Weinbergerové? „Život mě naučil nebrečet nad rozlitým mlíkem." Které etapy, momenty z příběhu paní Weinbergerové ti pomohly pochopit její motto?

---

[1]**Informace najdeš například na:** youtube.com/watch?v=7g5RzHz1eDs, holocaust.cz/cz2/history/events/brundibar
A v publikaci: Brenner-Wonschick, H. Děvčata z pokoje 20. Přátelství, naděje a přežití v Terezíně, Brno: Barrister & Principal, 2011, s. 36)

BERTA RŮŽIČKOVÁ

Vzpomínky na odsun a život po válce

Hledáme informace

Nejprve si budeš muset dohledat potřebné informace. Najdeš je na stránkách **pametnaroda.cz** a **pribehynasichsousedu.cz**. Do vyhledávače stačí zadat jméno a příjmení pamětníka. Jak budete s weby pracovat, se dozvíš od svého vyučujícího.

1. **Do připravených políček doplň informace, které jsi zjistil. Našel jsi na obou webech stejné informace? Pokud ne, zamysli se nad tím, proč tomu tak je.**

pametnaroda.cz

pribehynasichsousedu.cz

shodné informace:

rozdílné informace:

Kterým pojmům jsi nerozuměl? Zeptej se svých spolužáků ve skupině. Pokud si nebudete vědět rady, určitě vám pomůže váš vyučující.

Pracujeme s informacemi

2. **Co pro tebe znamená domov? Dokázal bys nakreslit nebo napsat, jaká místa, osoby a věci máš s tímto slovem spojené?**

3. **Podívej se na první dvojstranu alba. Je na ní fotografie rodného domu paní Růžičkové před válkou a dnešní stav místa, kde se nacházel. Co by asi napadlo paní Růžičkou při prohlížení obou fotografií? Svoje návrhy dopiš na volné místo pod fotografiemi.**

4. **Paní Růžičková nemá z této doby žádné fotografie, tvoji vrstevníci se ale pokusili fotografie nahradit kresbami. Pokus se doplnit jednotlivé obrázky krátkým textem, který by je zasadil do kontextu celého příběhu.**

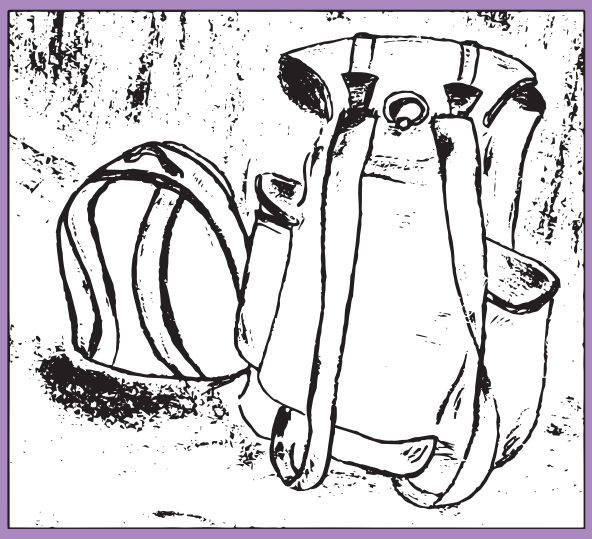

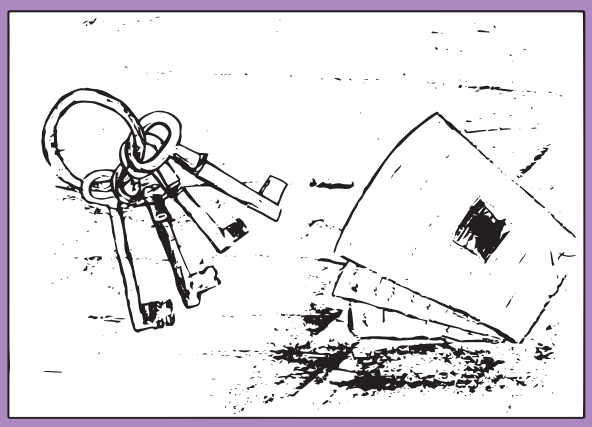

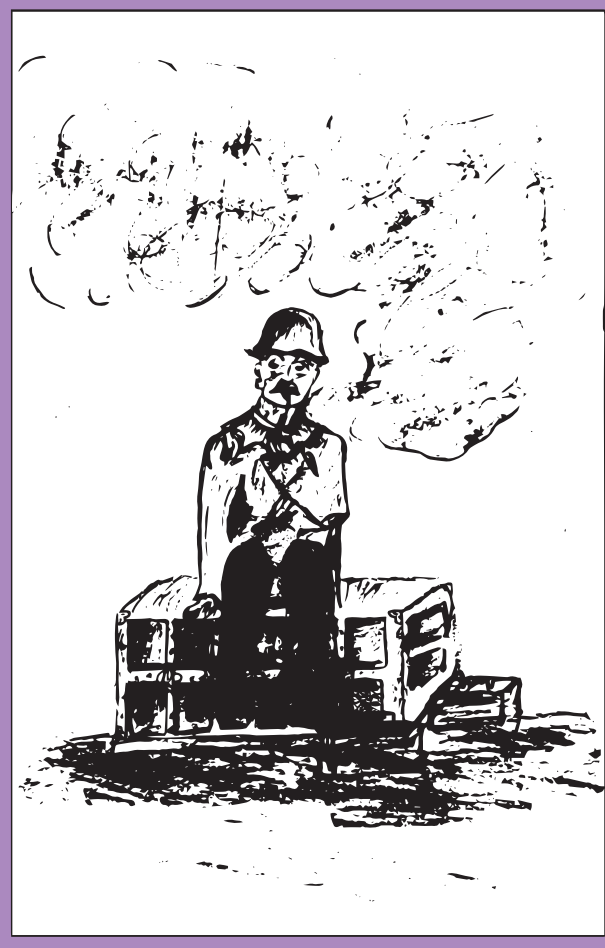

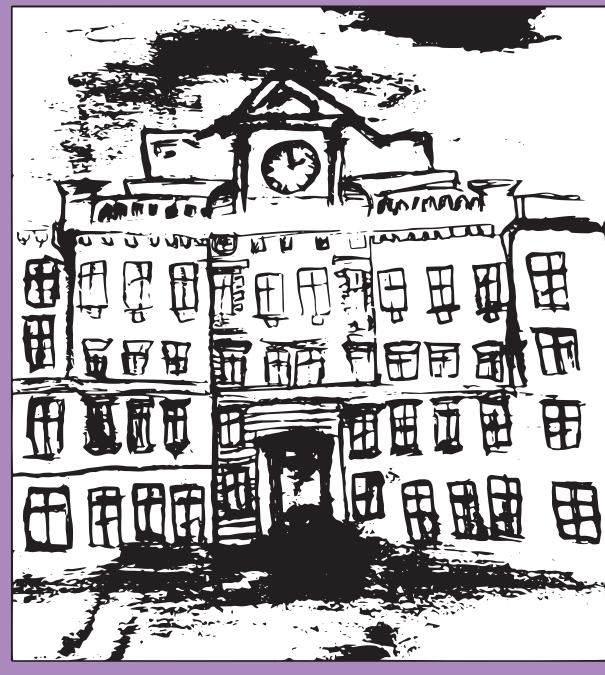

5. **Dvě stránky našeho fotoalba nemají obrázek, ale text. Pokus se podle tohoto textu a zjištěných informací nakreslit obrázek do volného políčka.**

Ve vagonech pro dobytek byly německé rodiny odváženy na různá místa v Německu.

Nejdecká přádelna, kde po válce pracovala paní Růžičková, protože jako Němka nesměla chodit do školy. Zde poznala svého budoucího manžela.

Co by se dalo ještě vypátrat?

6. Paní Růžičková musela s rodiči a sourozenci v Československu zůstat pro tzv. nepostradatelnost.
Pokus se dohledat a zapsat odpovědi na následující otázky.[2]

Kdo z obyvatel německé národnosti mohl být pro poválečné pohraničí nepostradatelný a proč?

Potřeboval k tomu nějaké dokumenty? Pokud ano, jaké?

7. **OTÁZKA PRO ZAMYŠLENÍ**
Muselo podle tebe dojít po 2. světové válce k odsunu německého obyvatelstva? Proč?
Jak by asi dnes vypadalo naše pohraničí, kdyby k odsunu nedošlo?

---

[2]**Pro vyhledání můžeš použít jako zdroj:**
myjsmetonevzdali.cz/temata/povalecne-usporadani-ceskoslovenska/narodnostni-situace-po-valce

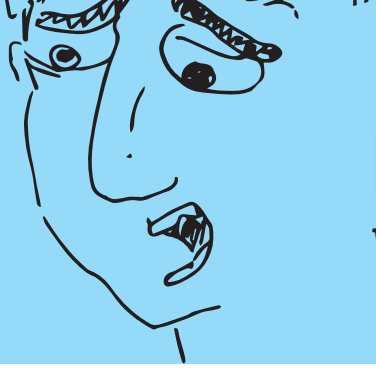

MILAN DRBOHLAV

Vzpomínky na srpen 1968 v Karlových Varech

Hledáme informace

Nejprve si budeš muset dohledat potřebné informace. Najdeš je na stránkách **pametnaroda.cz** a **pribehynasichsousedu.cz**. Do vyhledávače stačí zadat jméno a příjmení pamětníka. Jak budete s weby pracovat, se dozvíš od svého vyučujícího.

1. **Všechny zjištěné informace je nyní potřeba roztřídit. Společně ve svých skupinách dopište do jednotlivých políček to, co jste zjistili.**

Události, které pamětník zažil	Lidé, kteří ovlivnili jeho život

Informace o pamětníkovi a jeho rodině	Nerozuměl jsem...

Pracujeme s informacemi

2. Je ráno 21. 8. 1968. Jsi ještě v posteli. Najednou tě přijde probudit tvůj strýc. Společně si pustíte rádio. **Dobře si prohlédni obrázky a pokus se dokreslit k obrázkům první reakci strýce, sebe a svého bratra. Můžeš také doplnit a dopsat komiksové bubliny.**

3. **Pro porovnání se zkus zeptat svých prarodičů, jak oni prožívali začátek okupace. K zapsání jejich reakce můžeš použít obrysy postav. Připiš jméno, dokresli obličej a dopiš jejich komentář. Srovnej svoje zjištění s informacemi, které získali tvoji spolužáci.**

4. Na srpnové okupaci se podílely státy Varšavské smlouvy.
Dokresli do mapy:
a) Státy, odkud tyto armády přišly do ČSSR.
b) Oblasti, kde v ČSSR tyto armády operovaly.
Kdo ze členů Varšavské smlouvy se okupace nezúčastnil? Proč?

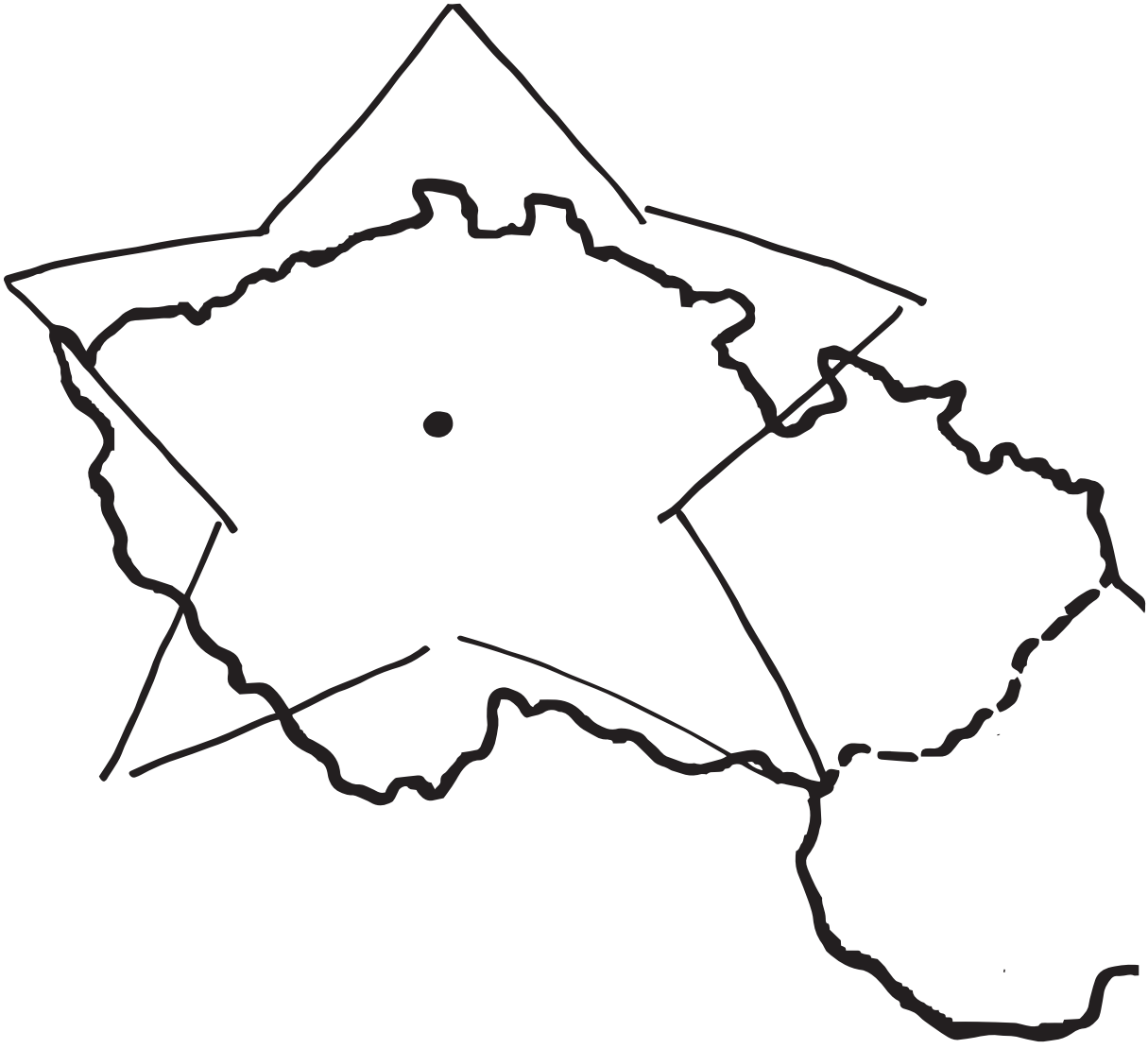

5. Lidé reagovali na okupaci různými způsoby. Pan Drbohlav se svými kamarády se rozhodl ke dvěma akcím. Máš před sebou nedokončený obrázek.
Dokresli a dopiš, co podle tebe na obrázku chybí.

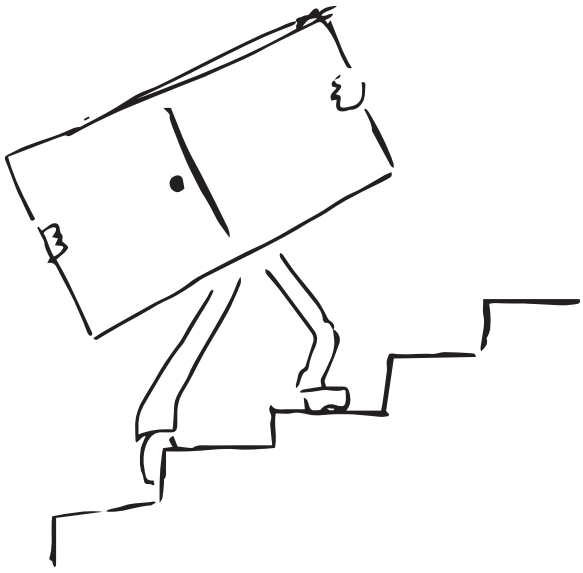

6. Jejich rozhodnost ale netrvala dlouho.
Opět dokresli a dopiš, co na obrázku chybí.

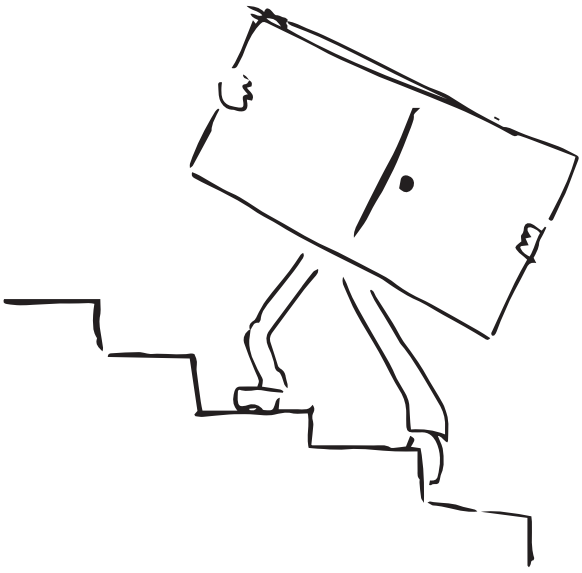

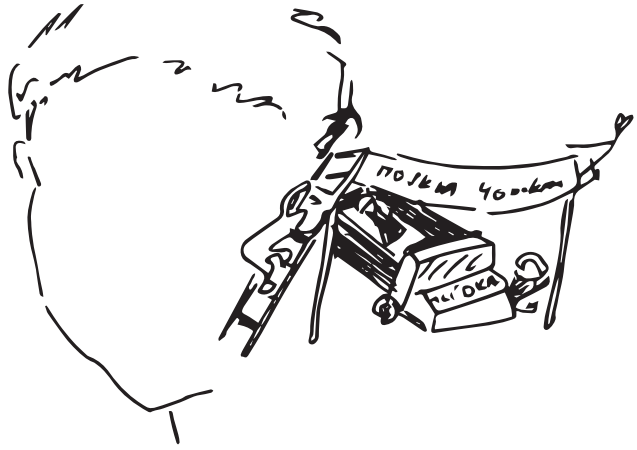

7. **Porovnej obrázky ze cvičení 5 a 6. Zamysli se nad tím, proč se rozhodli jednat tak, jak jednali. Dala se situace vyřešit jinak? Navrhni řešení.**

8. **MALÉ SHRNUTÍ NA ZÁVĚR**
Informace o okupaci se šířily rychle především díky rozhlasu a novinám. Dnes jejich roli přebírají sociální sítě. **Navrhni, jak by vypadal tvůj příspěvek na sociální síti, kterým bys chtěl o okupaci informovat své okolí.**

Co by se dalo ještě vypátrat?

Každá škola má svoji kroniku. Má ji i škola, se kterou je spojený příběh pana Drbohlava.
Přečti si zápis ze školního roku 1968/1969.

<u>Vznik školy</u> Školní rok 1968/69 byl pro tuto školu rokem zahajovacím. Škola byla postavena v souvislosti s výstavbou nového sídliště ve Staré Roli. Do školního areálu patří: pavilón 1. stupně, pavilón 2. stupně (spojení provedeno vstupní halou), pavilón družiny a školní jídelny, pavilón tělocvičny a dílen, připojený spojovací chodbou. Dále ke škole patří dosud nepřidané školní pozemky a pozemek, na kterém bude později letní stadion.

Závěrečné stavební práce a zařizování školy probíhaly v atmosféře srpna 1968. Navzdory neobvyklým podmínkám se podařilo zajistit základní vybavení – až na nábytek do nejnižších tříd. Podařilo se to díky mimořádnému úsilí pedagogického sboru, pracovníků Pozemních staveb a různých dodavatelských podniků. Pomohly i některé školy v Karlových Varech a ZDŠ 1.–5. roč. ve Staré Roli, jež zapůjčily staré lavice k přechodnému použití v nejnižších třídách naší školy.

Otevření školy

Slavnostní otevření školy bylo provedeno 2. 9. 1968 za účasti předních činitelů MěNV, školského odboru ONV, zástupců stavby a dalších funkcionářů. Předseda MěNV, s. Brzák, přednesl slavnostní projev, s. Kadek, ředitel školy, pak poděkoval všem složkám, rodičům a podnikům za pomoc a dobrou práci při vybudování školy.

9. **Jak tato kronika informuje o událostech, které proběhly v létě 1968 v areálu školy? Dokázal bys říct proč?**

10. **Pokus se dohledat informace o tom, jak probíhala okupace ve tvém městě. Z materiálů a informací, které jsi nashromáždil (z knihovny, archivu, webu), si připrav prezentaci pro své spolužáky.**

11. **OTÁZKA PRO ZAMYŠLENÍ**
Dokázal bys na základě předešlých cvičení jedním dvěma slovy popsat náladu ve společnosti po okupaci v roce 1968? Zkus také říct, proč si to myslíš.

VLADIMÍR RAMS

Jak vyrobit nepřítele socialismu

Hledáme informace

Nejprve si budeš muset dohledat potřebné informace. Najdeš je na stránkách **pametnaroda.cz** a **pribehynasichsousedu.cz**. Do vyhledávače stačí zadat jméno a příjmení pamětníka. Jak budete s weby pracovat, se dozvíš od svého vyučujícího.

1. **Všechny zjištěné informace je nyní potřeba roztřídit. Společně ve svých skupinách dopište do jednotlivých políček to, co jste zjistili.**

Události, které pamětník zažil

Lidé, kteří ovlivnili jeho život

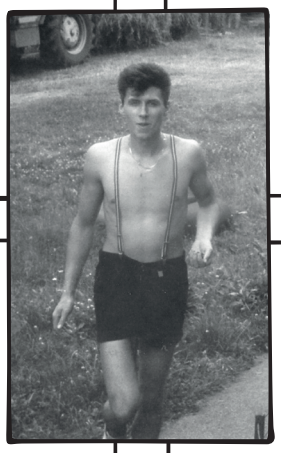

Informace o pamětníkovi a jeho rodině

Nerozuměl jsem...

Pracujeme s informacemi

Klíčovou roli v celém příběhu sehrál notes a tři postavy, kterým se dostal na začátku celého příběhu do ruky.

2. Zaměříme se nejprve na samotný notes. **Pokus se dokreslit postavu a dopsat na prázdné místo třeba kus básničky nebo písničky, která mohla být považována za nelegální. Uveď proč. Porovnej důvody s dnešní dobou. Co by takový notes musel obsahovat, aby byl označen za nelegální, protistátní?**

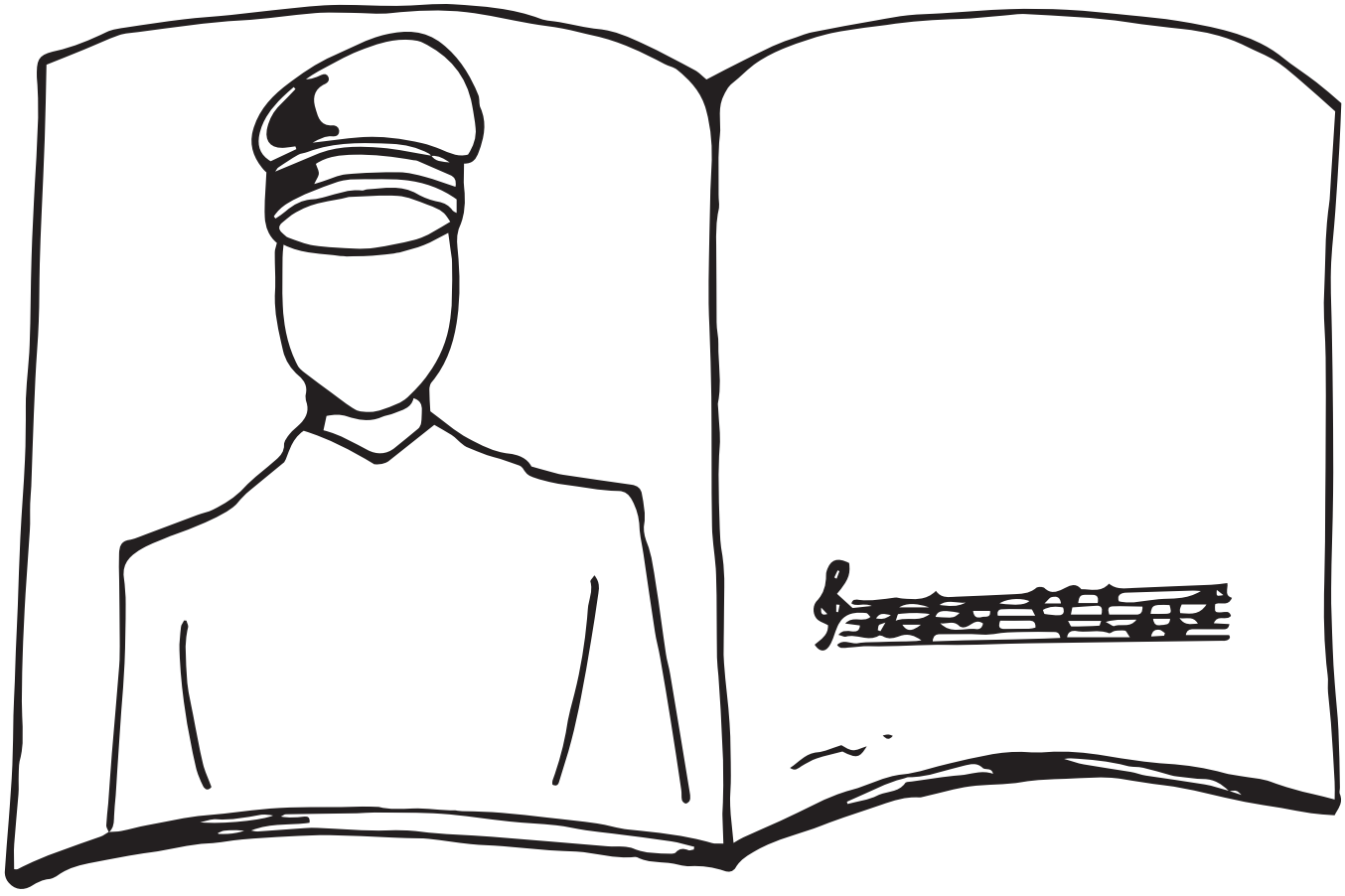

3. Nyní se zaměříme na jednotlivé postavy. **Do prázdných bublin dopiš myšlenku, která konkrétní osobu mohla podle tebe napadnout, když se jí dostal notes do ruky. Co s tím nápadem osoba udělá? Dopiš v heslech na prázdné místo k obrázku.**

4. Dobře si prohlédni prostřední obrázek. Je na něm chlapec a příslušník SNB. Oba jsou v jedné místnosti, ale každý v jiné situaci a s jinými možnostmi.

K obrázkům dopiš:
Co musí řešit každá z postav?
Jaké prostředky k tomu může použít?

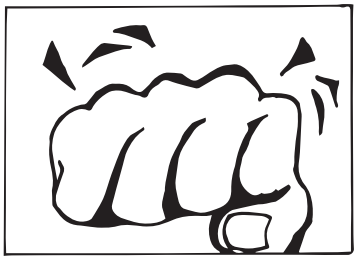

PROSTŘEDKY PRO ŘEŠENÍ	PROSTŘEDKY PRO ŘEŠENÍ
ŘEŠENÍ	**ŘEŠENÍ**

5. Jsi soudní zapisovatel. Právě probíhá jednání ve věci protisocialistické skupiny mladíků z Merklína. **Doplň chybějící části zápisu.**

VÝSLECH SVĚDKA:
kapitán Piták

Soudkyně: Pane svědku, popište soudu...
Kapitán Piták:

To je asi vše.
Soudkyně: Pokračujte, pane svědku.
Kapitán Piták:

VÝSLECH SVĚDKA:
předseda místní organizace SSM v Merklíně

Soudkyně: Pane předsedo, jak se obžalovaný zapoji...
Předseda SSM:

Soudkyně: Pane svědku, to by stačilo
Pan předseda: Rád bych ještě dodal, že

Soudkyně: To by stačilo.

6. **Porovnej obě výpovědi. Co vedlo podle tebe paní soudkyni k tomu, že se chovala ke každému z vyslýchaných jinak? Přijde ti v jejím jednání něco nesprávného/nespravedlivého? Co? Proč?**

7. Klukům z Merklína pomohla paní Petruška Šustrová. Po setkání s ní bylo hned všem jasné, kdo jsme „my“ a kdo jsou „oni“. **Jak bys tyto skupiny popsal z pohledu pana Ramse? Kdo podle tebe v jeho příběhu patří do skupiny „my“ a kdo do skupiny „oni“? Proč?**

Napiš ke každé skupině slogan, nebo dokresli obrázek, který by vyjadřoval postoj obou skupin.

KDO JSME MY		KDO JSOU ONI	
Osoby	Činnost	Osoby	Činnost

8. Právě tě propustili z vězení, stejně jako většinu mladých hochů z Merklína. Chceš se vrátit mezi své kamarády a do školy. Můžeš? **Dopiš do bublin reakce kamarádů, obyvatel Merklína a ředitele školy. Chtěl bys je pozvat na oslavu svého propuštění. Napiš krátkou odpověď, kterou bys mohl od nich obdržet.**

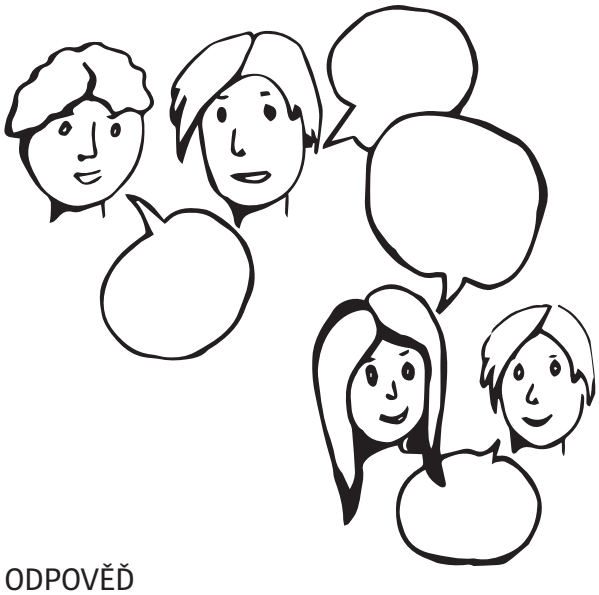

ODPOVĚĎ

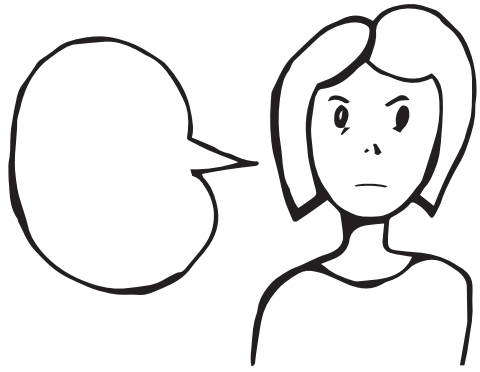

ODPOVĚĎ

ODPOVĚĎ

9 **MALÉ SHRNUTÍ NA ZÁVĚR**

Pokus se svým spolužákům odpovědět na dvě otázky:

Jak se dal tehdy vyrobit nepřítel socialismu?

Jak se mohl stát člověk nepřítelem socialismu?

Co by se dalo ještě vypátrat?

Důležitou roli v příběhu pana Ramse sehrál VONS – Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných.
Přečti si text sdělení.

Sdělení Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných č. 739
(Rozsudek v případu údajné propagace fašismu)

Ve dnech 3. a 24. března 1988 proběhlo před senátem okresního soudu v Karlových Varech ve složení JUDr. Blanka Bachrová a -přísedící Vít Prosek a Viktor David hlavní líčení v trestní věci proti Jánu Gorasovi a spol. (viz naše sdělení č. 707 a 718). Tentýž senát už v této věci rozhodl 23. listopadu 1987 a po odvolacím řízení u krajského soudu v Plzni a na jeho pokyn nyní věc došetřil, vyslechl další svědky a vynesl rozsudek a usnesení. Rozsudkem shledal vinnými Jána Gorase Romana Oberreitera a Radka Rožu. Ján Goras byl pro údajnou propagaci fašismu a podobného hnutí (§ 261 tr. z.) a hanobení republiky a jejího představitele (§ 103 tr. z.) odsouzen ke čtyřem měsícům odnětí svobody nepodmíněně, přičemž tento trest si už odpykal vazbou, ve které byl od 7. září 1987 do 7. ledna 1988. Roman Oberreiter byl odsouzen ke třem měsícům a Radek Roža ke dvěma měsícům odnětí svobody, oba za údajné hanobení republiky a jejího představitele (§ 103 tr. z.); a u obou byl výkon trestu podmíněně odložen na jeden rok. Radek Roža se proti rozsudku odvolal, oba další odsouzení se vzdali opravného prostředku. Co se týče ostatních sedmi obžalovaných, nabyl soud přesvědčení: že nebyla naplněna skutková podstata tr. činu, pročež jejich věc usnesením předává místnímu národnímu výboru v Merklíně k přestupkovému řízení 24. března 1988.

zdroj: http://scriptum.cz/souboryhttp://scriptum.cz/soubory/scriptum/informace-o-charte-77/infoch_1988_07_ocr.pdf

10. **Zakroužkuj, z čeho všeho byli kluci podle zjištění VONS obviněni. Porovnej tato obvinění s tím, co jsi zjistil v předchozích cvičeních.**

ZJIŠTĚNÍ VONS	OBVINĚNÍ PODLE VYŠETŘOVATELŮ

11. **OTÁZKA PRO ZAMYŠLENÍ**
Stejně jako kluci z Merklína i členové VONS riskovali, že za svoje jednání budou ze strany státu perzekvováni. Stálo jim to za to? Svůj názor vysvětli.